

Karkkilan kaupunki

Vastaukset tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen 2023

Kaupunginhallitus 11.11.2024

Ympäristölautakunta 7.11.2024

Tekninen lautakunta 10.10.2024

Vapaa-aikalautakunta 1.10.2024

Kasvatus- ja opetuslautakunta 24.9.2024

Sisällysluettelo

Kaupungin toiminta ja talous	2
Taloudellisen tuloksen muodostuminen	2
Rahoituksen toteutuminen	4
Kaupungin talouden tasapainotukseen liittyvät havainnot.....	5
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Karkkilan kaupungissa	6
Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	7
Koko kaupunkia koskevat investoinnit	15
Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan tavoitteet.....	16
Sivistys ja hyvinvointitoimialan taloudelliset tavoitteet.....	17
Kaupunkikehityksen toimialan taloudelliset tavoitteet	21
Sisäinen valvonta.....	26
Henkilöstö	28

KAUPUNGIN TOIMINTA JA TALOUS

Taloudellisen tuloksen muodostuminen

Karkkilan kaupungin vuoden 2023 tilikauden tulos oli 2 208 269,82 euroa ylijäämäinen (2022: 2 494 572,58 euroa ylijäämäinen). Muutettuun vuoden 2023 talousarvioon nähden tulos on 2 005 268 euroa parempi ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 870 268 euroa parempi.

Vuonna 2023 verotuloja kertyi yhteensä 18,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 talousarvioon nähden verotuloja saatiin noin 200 000 euroa enemmän. Karkkilan kaupungin kunnallisveroprosentti vuonna 2023 oli 8,61.

Karkkilan kaupungille kertyi kuntaveroa vuonna 2023 yhteensä 15,0 miljoonaa euroa. Tämä oli 142 990 euroa enemmän kuin talousarviossa 2023 oli ennakoitu. Yhteisöveroa kertyi yhteensä noin 1,2 miljoonaa euroa, mikä oli 131 485 euroa vähemmän kuin talousarviossa. Kiinteistöveron tuotto oli 2,5 miljoonaa euroa, joka on 185.777 euroa enemmän kuin talousarviossa.

Vuoden 2023 kiinteistöveroprosentit Karkkilassa ovat olleet seuraavat:

- Yleinen kiinteistöveroprosentti oli 1,10
- Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti oli 0,65
- Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti oli 1,25
- Yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti oli 0,00
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti oli 4,00
- Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti 1,5

Valtionosuuksia saatiin yhteensä noin 5,6 miljoonaa euroa. Talousarvioon nähden valtionosuuksia saatiin 186 099 euroa vähemmän.

Ulkoisia toimintatuottoja vuonna 2023 kertyi noin 7,4 miljoonaa euroa. Muutettuun talousarvioon nähden toimintatuottoja saatiin 420 538 euroa enemmän ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 246 538 euroa enemmän.

Ulkoisia toimintakuluja kertyi 26,8 miljoonaa euroa, joka oli muutettuun talousarvioon nähden 317 213 euroa enemmän ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 1,3 miljoonaa enemmän.

Karkkilan kaupungin henkilöstökulut 16,6 miljoonaa euroa kasvoivat 4,4 prosenttia eli 702 422 euroa vuoteen 2022 nähden. Muutettuun talousarvioon nähden henkilöstökulut ylittivät 590 892 euroa ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 1 038 892 euroa.

Palvelujen ostot olivat vuonna 2023 yhteensä 5,3 miljoonaa euroa muutettuun talousarvioon nähden palvelujen ostot alittuivat 339 064 euroa ja alkuperäiseen talousarvionon nähden 30 064 euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat kertymä oli 2,9 miljoonaa euroa. Muutettuun talousarvioon nähden toteutuma oli 133 607 euroa pienempi ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 4 607 euroa pienempi.

Avustuksia maksettiin yhteensä 1,1 miljoonaa euroa. Muutettuun talousarvioon nähden toteutuma oli talousarvion mukainen.

Muita toimintakuluja kertyi 964 175 euroa. Muutettuun talousarvioon nähden toteutuma oli 198 781 euroa suurempi ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 235 781 euroa suurempi.

Karkkilan kaupungin ulkoinen toimintakate vuonna 2023 oli -19 353 258 euroa. Muutettuun talousarvioon nähden toimintakate oli 103 325 euroa parempi. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna toimintakate oli 1 031 675 euroa huonompi.

Korkokuluja maksettiin 1,3 miljoonaa euroa. Talousarvioon nähden korkokuluja maksettiin 315 295 euroa vähemmän. Korkotuottoja ja muita rahoitustuottoja kertyi yhteensä 1,4 miljoonaa euroa. Tästä 1,2 miljoonaa euroa on Perusturvakuntayhtymä Karviaisen purkamisesta seurannutta kertaluontoista tuottoa. Rahoitustuottojen ja -kulojen toteutuma oli 1,7 miljoonaa euroa parempi kuin talousarviossa. Tästä Karviaisen osuutta edellä kerrottu 1,2 miljoonaa euroa.

Vuosikate vuonna 2023 oli 5 096 895 euroa, joka on 290 865 euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Muutettuun talousarvioon nähden vuosikate oli 1,8 miljoonaa euroa suurempi.

Poistot ja arvonalenemiset olivat 2 888 625 euroa eli 0,2 % vähemmän kuin vuonna 2022 (-2 893 187 euroa). Talousarvioon nähden poistot ja arvonalenemiset olivat 193 975 euroa pienemmät.

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Kaupungin talous on kehittynyt suotuisaan suuntaan. Verotulot ovat kasvaneet, valtionosuuksia on saatu odotettua enemmän ja vuosikate on ollut parempi. Syynä näihin ei ole välttämättä kuitenkaan kaupungin oma toiminta, vaan yleinen taloudellinen kehitys. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen kaupungin talouskehitykseen tilikaudella, mutta tulevana vuosina tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota siihen, että kaupungin talous saataisiin kestäväällä tavalla tasapainoon.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Vuodesta 2019 lähtien Karkkilan kaupunki on kiinnittänyt erityistä huomiota kaupungin talouden kuntoon saamiseen. Talouden kohdennuksia on suunnattu erityisesti vaikuttavuuden näkökulmasta ja talousjohtamiseen on panostettu aiempaa systemaattisemmin. Kaupunki teki vuodelta 2023 neljännen peräkkäisen ylijäämäisen tilinpäätöksen. Kaupunginhallitus tiedostaa, että talouden kestävään pohjaan tulee kiinnittää erityisen tarkkaa huomiota myös jatkossa.

Vuoden 2024 aikana on teetetty sivistys ja hyvinvointi -toimialan palvelurakenneselvitys ja päätetty kilpailuttaa ja teettää ulkopuolinen selvitys kaupunkikehitystoimialan kiinteistöhallinnasta ja sen kehittämistä sekä toimialan palvelujen kokonaisuudesta ja kustannuksista.

Rahoituksen toteutuminen

Vuoden 2023 lopussa kaupungin lainamäärä oli 45,7 miljoonaa euroa, joka on 5,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Asukaskohtainen lainamäärä vuoden 2023 lopussa oli 5 322 euroa / asukas (asukasluku 8 578), kun vuoden 2022 tilinpäätöksessä se oli 5 958 euroa / asukas (asukasluku 8591).

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Vaikka lainojen kehitys on ollut toivotunlaista, eli lainamäärä per asukas on vähentynyt 636 eurolla vuonna 2023, on Karkkila edelleen raskaasti velkaantunut, mikä kasvattaa tulevaisuuden mahdollisuuksia. Korkojen noustua lainojen hoitoon kuluu entistä enemmän rahaa, mikä on pois muista palveluista.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Osana Karkkilan kaupungin nykyistä talousjohtamista on myös kaupungin lainasalkkua tarkasteltu viimeisten vuosien aikana aiempaa tarkemmin. Lainoja on lyhennetty suunnitelmallisesti. Kuntatodistuksia ei ole muutettu pitkäaikaiseksi lainaksi, koska lyhytaikaisen lainan korkoero pitkäaikaiseen lainaan on ollut merkittävä korkotasojen noustua. Korkotilanteen alkaessa muuttua loppuvuodesta 2023, pyydettiin rahoituslaitoksilta tarjoukset 10 miljoonan euron 10 vuoden kiinteäkorkoisesta lainasta. Helmikuussa 2024 kaupunginhallitus päätti muuttaa 10 miljoonan euron määrän kuntatodistuksia pitkäaikaiseksi lainaksi. Keväällä nostetulle lainalle saatiin kiinteäksi koroksi 3,114 %.

Kaupungin talouden tasapainotukseen liittyvät havainnot

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnan taseen sisältäessä kattamattomia alijäämiä, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainottamisen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kaupungin taseessa on vuoden 2023 tilinpäätöksen jälkeen kumulatiivista ylijäämää yli 4 miljoonaa euroa. Kaupunginhallitus kertoo tilinpäätöksessään, että mikäli valtiovarainministeriön viime marraskuussa ilmoittamat valtionosuusleikkaukset toteutuvat esitetystä muodosta, niin Karkkilassa kuin koko kuntakentässä on tarpeita talouden tasapainottamistoimiin. Karkkilassa on asetettu työryhmä valmistelemaan palvelurakenneselvitystä. Työryhmän toimeksianto koskee lähinnä kasvatus- ja opetuslautakunnan toimialaa. Pohjana työlle on asiaa käsittelevä FCG: n selvitys. Prosessi etenee niin, että tehtävät toimenpiteet ehtivät vuoden 2025 talousarvion valmisteluun.

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen taseessa olevan ylijäämän kertymiseen, mutta haluaa nostaa esille sen johtuneen monista kaupungin omasta toiminnasta riippumattomista syistä, kuten Karviaisen yhtymäosuuden palautus ja verotulojen nousu. Lautakunta onkin huolissaan, onko pitkän tähtäimen tervehdytystoimenpiteitä toteutunut riittävästi, jotta kaupunki pystyy säilyttämään hyvän tuloskehityksen. Lautakunta kysyykin, kuinka paljon tasapainottamistoimenpiteiden viivästyminen on vaikuttanut taloudelliseen tulokseen.

Tarkastuslautakunta katsoo, että talouden tasapainotustoimien toteuttaminen ei ole edennyt edelleenkään valtuuston päätöksen edellyttämällä tavalla ja tavoiteltu pitkän aikavälin talousvaikutus on saavutettu vain osittain.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Karkkilan kaupungin talouden tasapainotusohjelma laadittiin vuosille 2022 – 2024. Toimenpiteiden toteutumista on seurattu ja niistä raportoidaan hallitukselle ja valtuustolle osavuosikatsausten yhteydessä. Toiminteita on toteutunut, mutta esimerkiksi kiinteistöjen myynti ei ole edennyt suunnitelmien mukaisesti.

Kaupunginhallitus tiedostaa taloustilanteen kohenemiseen vaikuttaneet niin sanotut kertaluonteiset, ei kaupungin omista toimista johtuvat vaikutukset. Vuoden 2024 alussa teetettiin palveluverkkoselvitys sivistystoimen osalta, joka kertoo väestörakenteen merkittävästä muutoksesta jopa vuodesta 2013 lähtien. Kaupunginhallitus tiedostaa, että talouden tasapainottamiseksi, on kaupungin palveluverkon oltava taloudellisesti ja toiminnallisesti oikeassa suhteessa väestöön. Talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan myös jatkossa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Karkkilan kaupungissa

Kuntalaki (410/2015) velvoittaa kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Jokaisessa kunnassa tulee lakisääteisesti olla nimettynä erilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahoja. Kunnissa tulee muun muassa olla nimetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho (612/2021, 6§), ehkäisevän päihdetyön toimielin (523/2015, 5 §), nuorisolain (1285/2016, 9 §) mukainen monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten oleva ohjaus- tai palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013, 14 §) mukainen koulutuksen järjestäjäkohtainen monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä.

Lisäksi kansallisissa suosituksissa ehdotetaan monia muita vastuutahoja, kuten esimerkiksi organisaation sisäinen poikki hallinnollinen HYTETU-työryhmä, muut mahdolliset työryhmät (kuten ehkäisevän päihdetyön ryhmä, ikääntyneiden työryhmä), nimetty ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö, nimetty HYTETU-vastuuhenkilö, nimetty järjestöyhteistyön vastuutaho, osallisuuden vastuutaho sekä esteettömyyden vastuutaho.

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Hyvää hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen suunnitelmallisen toteuttamisen kannalta on se, että Karkkilassa toteutettiin tilanteen kartoittamiseksi YAMK-tasoinen opinnäytetyö vuonna 2023. Myös lakisääteinen velvoite nimetä vastuutaho hyvinvoinnin ja terveydenedistämiseksi täyttyy, sillä kaupunginvaltuusto on nimennyt kaupunginhallituksen tähän tehtävään. Eri asia on, miten kattavasti kaupunginhallituksella on aikaa ja resursseja paneutua muiden tehtäviensä ohella tähänkin kokonaisuuteen, mutta se jää tulevien arviointikertomusten arvioitavaksi.

Tarkastuslautakunta toteaa, että hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen toimet olivat vuonna 2023 oikean suuntaisia, mutta suunnitelmallinen huomioiminen esimerkiksi talousarviotyön ja strategiasta johdettujen tavoitteiden osalta jäi kaipaamaan terävöittämistä.

Tarkastuslautakunta esittää, että kaupungin talousarviossa esitetään terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä mahdollisimman konkreettisia, mitattavissa olevia tavoitteita. Myös tavoitteiden saavuttamista kuvaavat mittarit tulisivat olla mahdollisimman selkeitä ja kuvaavia.

Tilinpäätöksessä tulisi selkeästi raportoida, miltä osin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden saavuttamisessa kaupungissa on onnistuttu ja missä on parannettavaa ja missä aikataulussa parannukset on suunniteltu tehtävän.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kaupunginhallitus tiedostaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tärkeyden ja on panostanut merkittävästi HYTE-työhön palkkaamalla määräaikaisen suunnittelijan vuodelle 2024. Suunnittelijan tehtävänä on ollut selkiyttää kunnan ja hyvinvointialueen sekä muiden yhteistyötahojen välistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen

työtä. Vuodelle 2025 talousarvioon on varattu määräraha vakinaiselle tehtävälle, johon sisältyy merkittävä osuus HYTE-työtä.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Uusi kaupunkistrategia ja sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen kaikilla toimialoilla

KASVUN JA ELINVOIMAN EDISTÄMINEN		1
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on vetovoimainen asumisen, yrittämisen ja matkailun kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Asukasmäärän kehitys ➤ Yritysten määrän kehitys ➤ Matkailijamäärän kehitys 	
VUODEN 2023 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Suunnitelmallinen kaupunkimarkkinointi (positiivisen tunnettuuden vahvistaminen, tonttimyynnin vauhdittaminen, matkamessut) ➤ Suunnitelmallinen investointien houkuttelu, yritystonttien tarjonnan kehittäminen ➤ Matkailupalvelujen kehittäminen (luontoreitit, matkailuneuvonta, oppaat, museon aukiolojen laajentaminen, markkinointiviestintä ja matkailijamäärän mittaristo) 	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja	

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta kiittää matkailun tulo- ja työllisyyskehitysluvuista ja kannustaa seuraamaan näitä tunnuslukuja, sillä ne ovat konkreettisia Karkkilan veto- ja elinvoimasta kertovia mittareita.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kaupunginhallitus tiedostaa matkailun merkityksen kaupungin talouden kannalta ja jatkaa edelleen toiminnan kehittämistä varaamalla resursseja vuoden 2025 talousarvioon.

2	
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on osaamisen, innovaatioiden, työn ja kulttuurin kotikaupunki
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Eri tasoisen koulutustarjonnan ja oppilas-/opiskelijamäärän kehitys ➤ Työllisyyden kehitys ja työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys ➤ Kulttuuritarjonnan kehitys ja kulttuuritapahtumien kävijämäärien kehitys
VUODEN 2023 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Koulutustarjonnan laajentaminen (ammatillinen koulutus, Työväenopisto) ➤ Työllisyydenhoidon uudistukseen valmistautuminen, aktiivinen työllisyyspolitiikka ➤ Kulttuuri- ja luovien alojen edistäminen (kulttuuriohjelma, rakenteet, resurssit, verkostot) ➤ Taidekoulujen avustuskäytäntöjen päivittäminen
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, sivistysjohtaja

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta toteaa, että työllisyystilanne on tilikauden aikana heikentynyt ja se on huolta herättävä tieto. Sen sijaan työmarkkinatuen kuntaosuuden määrän väheneminen on huojentava uutinen. Lautakunta muistuttaa, että työllisyyden hoitoon on kiinnitettävä erityistä huomiota jo ennen TE24-uudistuksen voimaantuloa.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kaupunginhallitus tiedostaa TE-uudistuksesta johtuvat mahdolliset palvelukatkot sekä mahdollisen kustannusten nousun. Siirtymäkaudelle kaupunki on varannut henkilöresurssia palvelun jouhevaa käynnistymistä varten.

3	
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on kestävä kehityksen kotikaupunki
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kestävä kehityksen indikaattorien kehitys (SDG-mittaristo) ➤ Sijoittuminen kestävä kehityksen kuntavertailussa
VUODEN 2023 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kestävä kehityksen tiekarttojen käyttöönotto ja toteutus ➤ Kestävä kehityksen kriteerien käyttöönotto hankinnoissa ➤ Metsäsuunnitelman valmistuminen ja toteutus (Tekla, Ymla) ➤ Metso-alueiden kartoitus ja inventointi (esitykset meiltä, ELY tekee päätökset)
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat, kehityspäällikkö

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta toteaa, että Karkkilan kaupungin kehityssuunta on kestävä kehityksen 24 avainindikaattoreiden mukaan heikentynyt selvästi. Tätä arviointikertomusta laadittaessa lautakunta ei ole tarkemmin tutustunut kaupunginhallituksen käsittelyssä 20.5.2024 olleeseen hyvinvointikertomukseen, jossa avainindikaattoreita on käsitelty tarkemmin. Lautakunta edellyttää kaupunginhallitusta ryhtymään toimiin kehityssuunnan muuttamiseksi.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kaupunginhallitus tiedostaa kestävä kehityksen merkityksellisyyden ja resurssoi vuodelle 2025 talouden suomissa puitteissa rahaa sen edistämiseksi.

4	
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on hyvinvoinnin ja osallistamisen kotikaupunki
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hyvinvoinnin kehitys (hyvinvointiraportti, kouluterveyskysely), ➤ Vaikuttajatoimielinten toiminta ja muun osallisuuden kehitys (aloitemäärät, osallistamismäärät, yhteistyöhankkeiden määrät)
VUODEN 2023 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hyvinvoinnin suunnitelmallinen kehittäminen kouluterveyskyselyn ja hyvinvointiraportin pohjalta ➤ Vaikuttajatoimielinten suunnitelmallinen osallisuuden lisääminen ➤ Kuntalaisten osallisuuden suunnitelmallinen kehittäminen ➤ Kaupungin HYTE-toimintamallin kehittäminen ja HYTE-yhteistyön toteuttaminen
OMISTAJA	Sivistysjohtaja, kehityspäällikkö

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että muun osallisuuden kehityksestä ei ole todettu tilinpäätöksessä. Lautakunta kannustaa kaupungin kaikkia toimialoja mahdollisuuksiensa mukaan lisäämään asukkaiden osallisuutta.

Esimerkiksi osallistuva budjetointi tulisi ottaa käyttöön.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kaupunginhallitus tiedostaa osallisuuden merkityksen ihmisten hyvinvoinnille ja kaupungin elinvoimalle ja panostaa henkilöresurssia sen edistämiseen.

Osallistuva budjetointi on suunnitelmissa ottaa käyttöön vuonna 2025.

5	
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on sujuvan arjen ja viihtyisän ympäristön kotikaupunki
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Asukastyytyväisyyskyselyn tulosten kehitys, ➤ Kaupungin palveluiden asiakastyytyväisyyden kehitys valituissa kohteissa
VUODEN 2023 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Suunnitelmallinen kaupungin infran ja kaupunkiympäristön kehittäminen (kadut, vesi- ja viemäriverkostot, yleisilme, liikenneturvallisuus) ➤ Saavutettavuuden edistäminen (VT2, joukkoliikenne) ➤ Asukastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat, kehityspäällikkö

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta toteaa, että tilikautena ei toteutettu asukastyytyväiskyselyä. Lautakunta ehdottaa pohdittavaksi, voitaisiinko esimerkiksi pienimuotoisia asukastyytyväiskyselyitä toteuttaa vuosittain.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Vuonna 2024 toteutetaan asukastyytyväisyyskysely osana tiedolla johtamisen kokonaisuutta. Kyselyitä on tarkoitus toteuttaa vuosittain.

6	
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on lähiluonnon ja harrastamisen kotikaupunki
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lähivirkistysalueiden kehittämisen toimenpiteet ja kävijämäärien kehitys ➤ Harrastustarjonnan ja osallistujamäärän kehitys (kaikki ikäryhmät)
VUODEN 2023 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Suunnitelmallinen lähivirkistysalueiden kehittäminen (Koskireitti, muut luontoreitit, Toivike, Nyhkälänharju, kulttuurireitti) ➤ Suunnitelmallinen monipuolisten harrastusmahdollisuuksien kehittäminen (liikuntapaikkojen kokonaisuuden kehittäminen) ➤ Senioripuiston ja kuntoportaiden valmistuminen
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta toteaa, että investoinnin valmistuminen on sinänsä onnistuminen, mutta ehdottaa pohdittavaksi voitaisiinko investointien valmistumisen ohella tarkastella myös investoinnin toteutunutta laatua (esimerkiksi senioripuiston ja kuntoportaiden valmistuminen).

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä investointien oikea-aikaista ja korkealaatuista toteuttamista. Tämä edellyttää investointien pitkäaikaista ja määrätietoista etukäteis-suunnittelua.

7	
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on hyvän työn ja yhdessä tekemisen kotikaupunki
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kaupunkiorganisaation työhyvinvointikyselyn tulosten kehitys ➤ Kaupunkiorganisaation työhyvinvoinnin kehittämisen toimenpiteet ➤ Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyskustannusten kehitys
VUODEN 2023 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Työhyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen ➤ Kaupunkiorganisaation kehittäminen (tehtävänkuvat, rakenteiden selkeys, yhteistyö, työhyvinvointi) ➤ Esimiestyön ja johtamisen kehittäminen
OMISTAJA	Konsernipalvelujohtaja, kehityspäällikkö

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että työhyvinvointisuunnitelmat on laadittu toimialoitain ja että tilinpäätöksessä on raportoitu koulujen ja varhaiskasvatuksen toimenpiteistä, mutta ehdottaa pohdittavaksi, voitaisiinko tilinpäätöksessä kertoa kaikkien toimialojen tekemistä toimenpiteistä.

Lautakunta on huolissaan sairauspoissaolojen kasvusta ja edellyttää kaupunginhallitusta ryhtymään asianmukaisiin ennaltaehkäiseviin toimiin.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Henkilöstöä koskevat laajemmat tiedot raportoidaan henkilöstöraportissa vuosittain. Henkilöstöraportin sisältöä pyritään laajentamaan ja tuomaan numeraalisen tiedon lisäksi esille myös sanallista tietoa.

Henkilöstön hyvinvointiin panostetaan mm. esihenkilökoulutuksilla ja käytössä on varhaisen välittämisen -malli. Tiedottamiseen on panostettu, syksyllä 2024 käynnistettiin säännölliset henkilöstöinfot, jotka tallennetaan ja ovat näin jokaisen työntekijän saavutettavissa. Yksiköt voivat itsenäisesti suunnitella omat työhyvinvointipäivät ja jokaiselle työntekijälle on tarjolla myös liikunta- ja kulttuuripalveluihin epassirahaa. Lisäksi henkilöstöllä on maksuton mahdollisuus ohjattuun liikuntaan sekä kuntosalin käyttöön. Esihenkilöiden tehtävänä on huolehtia alaisensa henkilöstön hyvinvoinnista ja seurata tilannetta. Kehityskeskusteluissa myös työhyvinvointiin liittyvät asiat tulee käsitellä. Kaupungilla on tarjolla erittäin laajat ja kattavat työterveyshuollon palvelut. Lisäksi tehtävänkuvauksien päivittämiseen kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota.

8	
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on tasapainoisen talouden ja tehokkaan toiminnankotikaupunki
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Talouden kehitys (tilinpäätöksen tuloskehitys) ➤ Lainojen suojaustason kehitys ➤ Palveluverkon kehittämistoimenpiteet ja niiden vaikutus talouteen ja toimintaan ➤ Kaupungin organisaatorakenteen kehittämistoimenpiteet ja niiden vaikutus talouteen, toimintaan ja työhyvinvointiin
VUODEN 2023 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteuttaminen ➤ Palveluverkon kehittäminen (kaupungintalo, liikuntapaikat) ➤ Kaupungin organisaatorakenteen kehittäminen ➤ Sisäisten ohjeiden päivittäminen
OMISTAJA	Konsernipalvelujohtaja, kehityspäällikkö

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta toteaa kehittämistoimien suunnitelmien olevan vireillä ja kannustaa toimialoja jatkamaan kehittämistyötä tavoitteellisesti.

Talouden tasapainottamistoimia tulee jatkaa ja tarvittaviin talouden tehostamistoimenpiteisiin tulee ryhtyä tarvittaessa välittömästi.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Laadittu palveluverkkoselvitys on pohjana kehittämistoimille ja talouden tasapainottamiselle. Kaupunginhallitus käsittelee kuukausittain talouden seurantaraportit ja on näin tietoinen talouden tilanteesta. Kaupunginhallituksen asettama palveluverkkotyöryhmä on toiminut keväästä 2024 alkaen ja hallintosäännön päivitystyössä pureudutaan myös tuomaan päätöksentekoon asioita, joilla on positiivisia vaikutuksia talouteen. Vuoden 2025 alkupuolella valmistuu valmiussuunnitelma yhteistyössä maakunnallisesta valmiudesta vastaavien tahojen kanssa.

Koko kaupunkia koskevat investoinnit

YHTEENSÄ INVESTOINNIT	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	tot %	Poikkeama
Tulot	0	0	1 281 382	0	-1 281 382
Menot	-3 068 000	-3 235 000	-2 746 812	85	-488 188
Nettomenot	-3 068 000	-3 235 000	-1 465 429	45	-1 769 571

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta toteaa, että koko kaupungin tasolla investoinnit ovat toteutuneet nettomäärisesti vain 45 prosenttisesti johtuen talousarviossa huomioimatta jääneistä tuloista noin 1,3 miljoona euroa, josta suurin osa koostuu kuntayhtymä Karvian yhtymäosuuden palautuksesta, suuruudeltaan noin 1 miljoona euroa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että investointien suunnitelman tarkkuutta ja toteuttamista tulee merkittävästi parantaa. Investointeihin on haettu tilikauden aikana lisäämäärärahaa 0,167 miljoona euroa, mutta investointien lopullinen toteutuma on jäänyt muutetusta talousarviosta 1,770 miljoona euroa (-55 %) Investointien toteutuman ollessa 1,465 miljoona euroa.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että investointien määrärahalisäysten sijaan pyritäisiin ensisijaisesti tekemään tarvittavia talousarviomäärärahamuutoksia investointihankkeiden kesken.

Tarkastuslautakunta korostaa talousarvion täydellisyyperiaatetta, jonka mukaan talousarvioon on otettava kaupungin rahankäyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Investointien kokonaisuuteen kiinnitetään jatkossa aiempaa enemmän huomiota.

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan tavoitteet

Hallinnon osalta käsitellään tässä kaupunginhallituksen alaisia konsernipalveluiden, johtamisen ja elinvoiman kokonaisuuksia.

KAUPUNGINHALLITUS						
	TP2022	TA2023	MTA2023	TP2023	Tot -% TP/MTA	Poikkeama, €
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	767 182	428 740	428 740	709 165	165,4	280 425
<i>Sisäiset toimintatuotot</i>	57 685	62 729	62 729	66 512	106,0	3 783
Toimintakulut	-37 858 641	-4 708 960	-4 708 960	-4 486 360	95,3	222 600
<i>Sisäiset toimintakulut</i>	-210 242	-206 658	-206 658	-230 148	111,4	-23 490
Toimintakate	-37 244 016	-4 424 149	-4 424 149	-3 940 831	89,1	483 318
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-36 488	-56 300	-56 300	-36 488	64,8	19 812
Muut laskennalliset kustannukset	1 454 907	1 571 807	1 571 807	1 544 908	98,3	-26 899
Tehtävän kokonaiskustannukset	-35 825 597	-2 908 642	-2 908 642	-2 432 411	83,6	476 231

Vuonna 2023 ulkoisia toimintatuottoja kertyi noin 280 000 euroa enemmän kuin talousarviossa oli varattu. Ulkoiset toimintakulut alittuivat talousarvioon nähden yhteensä noin 220 000 eurolla ja toimintakate alitti talousarvion noin 500 000 eurolla.

Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi tilinpäätöksen 2022 ja 2023 luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään, koska sosiaali- ja terveystalouden kustannukset siirtyivät 1.1.2023 alkaen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Kaupungille tuli maksettavaksi, Perusturvakuntayhtymä Karviaisen purkamisen jälkeen, erikoissairaanhoidon kustannuksia aiemmilta vuosilta yhteensä 160 653,10 euroa.

Kaupunginvaltuuston kustannuksia kertyi toimintavuoden aikana yhteensä 55 400 euroa. Näistä kokouspalkkioiden osuus oli 24 000 euroa. Valtuuston seminaarista kertyi noin 12 000 euron kustannukset. Kaupunginhallituksen kustannuksia kertyi yhteensä noin 530 000 euroa. Kokouspalkkioiden osuus oli noin 37 000 euroa. Osuus verotuskustannuksiin oli noin 89 000 euroa ja muut yhteistoimintaosuudet olivat noin 66 000 euroa. Vakuutusmaksuihin meni noin 26 000 euroa ja asiantuntijapalveluihin noin 27.000 euroa.

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta toteaa, että taloudellisiin tavoitteisiin päästiin ja toimialan tulos on positiivinen.

Talouden tasapainotustoimenpiteiden toimeenpanon ja jalkauttamisen onnistuminen jäi edelleen aikaisemman vuoden tavoin tarkastuslautakunnalle epäselväksi.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kuten tarkastuslautakunta toteaa, kaupunginhallituksen alainen toiminta pääsi tavoitteisiinsa ja toimialan tulos oli positiivinen.

Talouden tasapainottamistoimenpiteitä toteutui jo vuonna 2022 ja osin vuonna 2023 ja taloudentasapainottamisohjelmaa toteutetaan edelleen vuonna 2024.

Sivistys ja hyvinvointitoimialan taloudelliset tavoitteet

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Kasvatus- ja opetuslautakunta on osa Sivistys ja hyvinvointi -toimialaa. Kasvatus- ja opetuslautakunnan tehtävänä on huolehtia koulutuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämisestä.

Kaupunginhallituksen arvion lautakunnan vuodelle 2023 asettamat toiminnalliset tavoitteet saavutettiin suurelta osin.

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA						
	TP2022	TA2023	MTA2023	TP2023	Tot -% TP/MTA	Poikkeama, €
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 188 162	1 419 329	1 245 329	1 165 353	93,6	-79 976
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0,0	0
Toimintakulut	-12 046 543	-11 688 186	-12 364 186	-12 837 485	103,8	-473 299
Sisäiset toimintakulut	-4 890 330	-5 181 964	-5 181 964	-5 158 917	99,6	23 047
Toimintakate	-15 748 711	-15 450 821	-16 300 821	-16 831 049	103,3	-530 228
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-29 088	-76 300	-76 300	-52 646	69,0	23 654
Muut laskennalliset kustannukset	-913 486	-966 047	-966 047	-944 276	97,7	21 771
Tehtävän kokonaiskustannukset	-16 691 285	-16 493 168	-17 343 168	-17 827 971	102,8	-484 803

Kesäkuun osavuositarkastuksen yhteydessä toimintakulut olivat ylittyneet ja tilikauden ennusteen laskettiin ylittyvän n. 3,6 % talousarvioon varattujen henkilöstömenojen osalta. Loppuvuoden aikana toimintatuotot eivät toteutuneet suunnitellusti ja samalla henkilöstökulut jatkoivat nousuaan merkittävästi. Lisämäärärahaesitys tehtiin vasta loppuvuodesta, jotta lisämääräraha tarve osuisi mahdollisimman lähelle. Silti laskettu arvio ei riittänyt kattamaan tilikauden tulosta.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan Kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2023 talousarvion toimintatuotot toteutuivat 93,6 % (alitus 79 976 €). Toiminnan kulut ylittyivät 3,8 % (473 299 €). Toimintakate ylittyi 3,3 % (530 228 €). Myyntituottoja saatiin 30 % arvioitua enemmän, mutta tukia ja avustuksia saatiin 29 % arvioitua vähemmän. Maksutuottoja jäi saamatta 8 %. Toimintakulujen nousua selittävät pääasiassa henkilöstökulujen palkankorotukset, sairaus- ja sijaispoissaolot sekä palvelujen ostojen ylitykset.

Ylityksiä oli jokaisella kustannuspaikalla 5–15 %, mutta joissakin yksiköissä enemmänkin. Vakavien sairastumisten myötä edellisvuosia suuremmat sijaiskulut nostivat kokonaiskuluja.

Koulujen henkilöstökulujen ylitykset olivat alkuperäisestä talousarviosta 9,7 %, mutta muutetun talousarvion jälkeen n. 5 % yksikköä kohden (yhteensä 363 886 €). Muutetussa talousarviossa (850 000 €) saatiin varhaiskasvatuksen ylitykset tasattua, mutta lautakunnan tulojen vähennys ei riittänyt koulujen katteiden ylityksien kattamiseen.

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta haluaa muistuttaa, että kaupungin hallintosäännön 66 §:n mukaan ”talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa.” Kuntalain 110 §:ssä määrätään, että ”Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota”. Tarkastuslautakunta kehottaa toimialaa tarkentamaan taloussuunnitteluaan.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kasvatusta ja opetuslautakunta on olennaisilta saavuttanut toiminnalliset tavoitteensa.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan vastaus:

Kasvatus- ja opetuslautakunta merkitsi tietoonsa saatetuksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuoden 2023 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja totesi lausuntonaan kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että:

1. Vuoden 2023 kohdalla henkilöstökulujen ylitys ja lisämäärärahan tarve oli tiedossa lautakunnan syksyn kokouksissa. Kulujen kehitystä seurattiin ja lautakunnan tavoitteena oli tehdä mahdollisimman tarkka lisämäärärahaesitys valtuuston käsiteltäväksi 21.11.2023 kokouksessa.

Perustelut: Joulukuussa tuli Monetran toimesta vuosien 2021-22 osalta mm. ylimääräisiä lomapalkkojen ja -rahojen oikaisuja sekä jaksotettuja palkkoja ja palkkioita sekä muita korjauksia, jotka vaikuttivat haetun lisämäärärahan riittämättömyyteen.

2. Toiminnallisten tavoitteiden osalta lautakunta pysyi olennaisin osin suunnitellussa.

Vapaa-aikalautakunta

Vapaa-aikalautakunta on osa Sivistys ja hyvinvointi -toimialaa. Vapaa-aikalautakunnan alainen kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualue on vastannut kaupunkilaisten liikunta- ja nuorisopalveluista sekä opisto-, kirjasto-, kulttuuri- ja museopalveluista.

Kaupungin hallituksen arvion mukaan lautakunnan vuodelle 2023 asettamien tavoitteiden saavuttaminen ei toteutunut kaikilta osin.

VAPAA-AIKALAUTAKUNTA						
	TP2022	TA2023	MTA2023	TP2023	Tot -% TP/MTA	Poikkeama, €
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	494 495	483 851	483 851	526 133	108,7	42 282
<i>Sisäiset toimintatuotot</i>	<i>9 047</i>	<i>2 600</i>	<i>2 600</i>	<i>13 045</i>	<i>501,7</i>	<i>10 445</i>
Toimintakulut	-1 811 674	-2 037 568	-2 117 568	-2 124 907	100,3	-7 339
<i>Sisäiset toimintakulut</i>	<i>-967 941</i>	<i>-1 009 456</i>	<i>-1 009 456</i>	<i>-1 043 048</i>	<i>103,3</i>	<i>-33 592</i>
Toimintakate	-2 276 073	-2 560 573	-2 640 573	-2 628 778	99,6	11 795
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-46 980	-43 700	-43 700	-37 746	86,4	5 954
Muut laskennalliset kustannukset	-139 490	-153 419	-153 419	-186 139	121,3	-32 720
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 462 542	-2 757 692	-2 837 692	-2 852 663	100,5	-14 971

Talousarvioesitykseen varattuja määrärahoja on käytetty vapaa-aikalautakunnan toimialaan kuuluvien peruspalvelujen tuottamiseen. Toimintakulut koostuivat henkilöstön palkoista, kohdeavustuksista, palvelunostoista, tilavuokrista sekä muista toimintakuluista. Osa perustoiminnankin rahoituksesta on saatu erillisavustuksina kansallisilta rahoittajilta, kuten esimerkiksi ministeriöistä. Toimintaan saadut erillisavustukset, valtionosuudet sekä myynti- ja vuokratulot ovat kattaneet ison osan toimialan toiminnoista.

Vapaa-aikalautakunnan vuoden 2023 talousarvion toimintatuotot toteutuivat 108,6 % (525 558 €). Toimintakulut ylittyivät 0,1 %:lla ollen -2 125 442 €. Koska lautakunta ei pyssynyt talousarviossaan, jouduttiin esittämään lisämäärärahaa palvelujen ostoihin. Eri yksiköiden toteutumat pysyivät kutakuinkin suunnitellussa, talousarviossa pysyttiin useimmissa yksiköissä, hallinnon osalta ylitettiin. Lopullinen toimintakate oli 99,6 %.

Vuonna 2023 toimintatuotoilla (tuet, avustukset, myynti- ja maksutuotot, muut tuotot) katettiin Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueen kaikista kuluista n. 17,0 %. Lisäksi kaupunki on saanut valtionosuuksia kaikkien yksiköidensä sekä taiteen perusopetuksen palvelujen tuottamiseen kunnallisen peruspalvelujen valtionosuuksien kautta. Valtionosuudet perustuvat kunnan ikäluokittaisiin perushintoihin ja ikäluokkiin kuuluviin kunnan asukkaiden määriin sekä kunnan olosuhteisiin perustuviin lisäyksiin ja lisäosiin. Valtionosuudet eivät näy toimialan tuotoissa.

Yhdistysten toimintaan kohdistetut avustusmäärärahat on keskitetty vapaa-aikalautakunnan hallinnon kustannuspaikkaan. Yhdistykset ovat hakeneet ja saaneet kohde- ja tila-avustuksia erikseen määriteltäviin kohteisiin. Lisäksi Karkkilan kaupunki on tukenut kannatusyhdistysten ylläpitämiä Karkkilan kuvataidekoulua, Karkkilan musiikkikoulua ja Luoteis-Uusimaan Tanssiopisto Vinhaa.

Taidekoulut ovat antaneet taiteen perusopetuksesta säädetyn lain edellyttämää, kunnan vahvistaman opetussuunnitelman mukaista taideopetusta lapsille ja nuorille. Avustus-säännöt on päivitetty syksyllä 2019. Lisäksi taidekoulujen kanssa laaditut kumppanuus- ja ostopalvelusopimukset on päivitetty syksyllä 2023. Taidekoulujen toiminta-avustukset ovat olleet vapaa-aikatoimen hallinnon kustannuspaikalla ulkoisena kuluna ja vuokra-avustukset sisäisenä kuluna.

Elämyspolkuhanke aloitettiin vuonna 2017 kirjaston saaman avustuksen turvin ja toiminta jatkuu edelleen kulttuuripalvelujen organisoimana. Elämyspolkutoiminnasta on tehty vapaa-aikatoimen alaista pysyvää toimintaa. Elämyspolku on ollut tärkeä väline koulujen, päiväkotien ja vapaa-aikatoimen eri yksiköiden yhteistyön koordinoinnissa ja sen avulla on voitu turvata kaupungin asukkaille runsas maksuttomien tapahtumien ja vapaa-ajan sisältöjen tarjonta sekä lakisääteisten palvelujen toteutuminen. Koulujen ja varhaiskasvatuksen elämyspolkuisältöjä on tarkasteltu vuosien 2022–2023 aikana kulttuurikasvatussuunnitelman (KOPS) laatimisen yhteydessä. Uusi kulttuurikasvatussuunnitelma otettiin käyttöön syksyllä 2023.

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tilojen käytön ja palveluiden kehittämiseen tulisi edelleen tulevina vuosina kiinnittää erityistä huomiota ja saattaa aloitetut hankkeet loppuun. Pohjatyötä tarveselvitysten muodossa on tehty paljon ja tieto olisi suotavaa saada hyödynnettyä, kun se on vielä ajantasaista. Palveluverkkoselvityksen puuttuminen näkyi vuonna 2023 näidenkin toimenpiteiden keskeneräisyydessä.

Merkittävä osa vapaa-aikalautakunnan alaisten toimintojen rahoituksesta saadaan erilaisten hankkeiden kautta. Tarkastuslautakunta pitää edellisen vuoden tavoin hyvänä käytäntönä niiden esittämistä tilinpäätöksessä selkeästi eriteltynä, kuten nyt on tehty. Hankkeet on esitetty kattavasti, mutta niiden vaikuttavuuden arviointia tulisi jatkossa kehittää.

Tarkastuslautakunta toteaa tyytyväisenä, että vapaa-aika lautakunnan alaiset toiminnot ovat raportoineet tilinpäätöksessä kattavasti toiminnastaan.

Vapaa-aikalautakunnan vastaus:

Vapaa-aikalautakunta merkitsi tietoonsa saatetuksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuoden 2023 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja totesi lausuntonaan kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että:

1. Tilojen käytön ja palvelujen kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota

Perustelut: Alkuvuodesta 2024 aikana on tarkasteltu sivistystoimen palvelurakennetta ja -verkkoa. Syksyn 2024 aikana päätöksenteon myötä tarkastellaan kokonaisuutena myös vapaa-aikatoimen tiloja ja palveluita.

2. Kehittämishankkeiden vaikuttavuuden arviointi on otettu käyttöön viimeisen tilinpäätöksen yhteydessä.

Perustelut: Kehittämishankkeet on esitelty strategian toteuttamisen näkökulmasta, mitä tavoitteita hankkeella saavutetaan. Voimassa olevat hankkeet arvioidaan myös vaikuttavuuden näkökulmasta toteutumisen raportoinnissa.

Kaupunkikehityksen toimialan taloudelliset tavoitteet

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta huolehtii yhdyskuntateknisten palvelujen tuottamisesta, tilapalvelusta, vesi- ja viemärlaitoksen tehtävistä, mittaus- ja kiinteistöpalveluista sekä kaavoituksesta.

TEKNINEN LAUTAKUNTA						
	TP2022	TA2023	MTA2023	TP2023	Tot -% TP/MTA	Poikkeama, €
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	4 539 715	4 696 605	4 696 605	4 899 930	104,3	203 325
<i>Sisäiset toimintatuotot</i>	<i>6 780 396</i>	<i>7 234 612</i>	<i>7 234 612</i>	<i>7 168 802</i>	<i>99,1</i>	<i>-65 810</i>
Toimintakulut	-7 132 693	-6 505 413	-6 710 413	-6 797 343	101,3	-86 930
<i>Sisäiset toimintakulut</i>	<i>-746 674</i>	<i>-865 889</i>	<i>-865 889</i>	<i>-785 282</i>	<i>90,7</i>	<i>80 607</i>
Toimintakate	3 440 743	4 559 915	4 354 915	4 486 107	103,0	131 192
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-2 780 633	-2 906 300	-2 906 300	-2 761 744	95,0	144 556
Muut laskennalliset kustannukset	-359 928	-401 869	-401 869	-378 341	94,1	23 528
Tehtävän kokonaiskustannukset	300 183	1 251 746	1 046 746	1 346 022	128,6	299 276

Teknisen lautakunnan alainen toiminta pysyi toimintavuonna talousarviossa vuoden lopussa tehdyn talousarvion muutoksen myötä. Toimintatuotot (sis.+ulk.) olivat 137 515 € muutettua talousarviota parempi. Toimintakulut pysyivät muutetussa talousarviossa ja olivat hieman yli. Toimintakate muutettuun talousarvioon nähden on 3 % yli. Toimintatuotot ja -kulut on tarkemmin selostettu yksiköitten omissa osioissa.

Investointiohjelman muutettu talousarvio 2023 oli menojen osalta 2 990 000 € ja toteuma 2 625 884 €, toteuma prosentti on 88 %. Poikkeama johtuu pääasiassa siitä, että infran investointikohde päästiin aloittamaan vasta toimintavuoden lopulla ja tämä jäi tästä syystä suurelta osin toteutumatta. Näiden lisäksi oli investointikohteita, joissa toteutus oli edullisempi kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu.

Vesilaitos

Talouden toteutuminen

Vesihuoltolaitoksen palvelualue						
	TP2022	TA2023	MTA2023	TP2023	Tot -% TP/MTA	Poikkeama, €
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 738 955	1 724 166	1 724 166	1 666 534	96,7	-57 632
<i>Sisäiset toimintatuotot</i>	<i>97 643</i>	<i>103 380</i>	<i>103 380</i>	<i>95 312</i>	<i>92,2</i>	<i>-8 068</i>
Toimintakulut	-943 438	-1 074 685	-1 074 685	-1 041 515	96,9	33 170
<i>Sisäiset toimintakulut</i>	<i>-135 174</i>	<i>-138 992</i>	<i>-138 992</i>	<i>-143 171</i>	<i>103,0</i>	<i>-4 179</i>
Toimintakate	757 986	613 869	613 869	577 160	94,0	-36 709
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-487 155	-437 600	-437 600	-408 243	93,3	29 357
Muut laskennalliset kustannukset						0
Tehtävän kokonaiskustannukset	270 831	176 269	176 269	168 917	95,8	-7 352

Vesihuoltolaitoksen toimintatuotot alittuivat 3 % muutettuun talousarvioon nähden, ja ne olivat myös pienemmät kuin vuonna 2022. Syynä tulojen alittumiseen olivat myyntituotot muilta. Tähän kohtaan kirjataan mm. aluesaneerauksista saadut tulot. Viime vuoden myyntitulot Perkontieltä siirtyivät vuoteen 2024. Toimintakulut alittuivat 3 % ja toimintakate toteutui 6 % muutettua talousarviota parempana.

Kallein ja samalla isoin saneeraus kohde oli Perkontien alueen kunnallistekniikan uusiminen. Kunnallistekniset työt saatiin kuntoon ja viimeistelytyöt tehdään keväällä 2024. Jätevesiviemäriverkoston ja tarkastuskaivojen kuntokartoituksia aloitettiin tekemään Karjaanjoen koskireitin suuntaisessa pääviemärissä sekä Puutarhakadun jätevesiviemärissä. Kartoitustyön yhteydessä tarkastuskaivot nostettiin lähelle maanpintaa. Kartoituksen perusteella loppuvuodesta Puutarhakadun betoninen 600 mm viemäriputki sukkaajutettiin noin 400 m. Jätevedenpuhdistamon ilmastusaltaat tyhjennettiin, tarkastettiin aistinvaraisesti betonirakenteet, vaihdettiin ilmastuslautaset, korjattiin putkistovuodot sekä paineilmaverkosto tasapainotettiin. Vesitornin kuntotutkimusta, saneeraustarvetta ja kustannusarviota jatkettiin ja jatkuu vuonna 2024.

Uudisrakentamisen osalta Liistonkujan alue suunniteltiin, urakka kilpailutettiin ja rakentaminen alkoi loppuvuodesta. Rakentamistyöt jatkuvat keväeseen 2024.

Vesihuollon suoritteet ja tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	Muutos edelliseen vuoteen
Liittyneet kiinteistöt, kpl	2126	2135	2160	2162	0,09 %
Vuoden aikana liittyneet, kpl	7	6	18	2	-88,89 %
Pumpattu vesimäärä, m ³	627 934	648 125	582 186	578 114	-0,70 %
Laskutettu vesimäärä, m ³	377 062	389 205	375 657	366 436	-2,45 %
Laskuttamattoman veden osuus%	40,0	39,9	35,5	36,6	3,10 %
Laskutettu jätevesi, m ³	371 225	383 068	365 565	359 572	-1,64 %
Käsitelty jätevesi, m ³	1 338 997	1 271 223	1 093 229	1 145 080	4,74 %
Jätevesiverkoston vuotovesi %	72,3	69,9	66,6	68,6	3,00 %

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta toteaa, että teknisen lautakunnan alaiset investoinnit ovat toteutuneet aikaisempia vuosia tarkemmin. Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä asiana, että hätäkorjauksille on budjetoitu oma momenttinsa.

Mittauksen ohi juoksevan veden määrä on pysytellyt huomattavan korkealla tasolla ja jopa kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna. Tarkastuslautakunnan tiedossa on, että kaikkea itse käytettyä vettä ei mitata. Kaikki itse käytetty vesi tulisi mitata, jotta vesijohtoverkoston tilasta johtuva veden hävikki tiedettäisiin todellisella tasolla.

Talouden tasapainottamistoimenpiteiden osana suunniteltu kiinteistöjen myynti ei ole tilikaudella 2023 toteutunut suunnitellusti. Ylläpidosta johtuvat kustannukset myyntiin tarkoitettujen kiinteistöjen osalta rasittavat tarpeettomasti kaupungin taloutta. Palveluverkkoselvitystä ei myöskään toteutettu tilikauden 2023 aikana.

Teknisen lautakunnan vastaus:

Tekninen lautakunta toteaa antamassaan vastineessaan seuraavaa:

Kaupunkikehitys uusii vesijohtoverkostoaan suunnitellusti resurssien ja varattujen rahojen puitteissa. Myös katurakenteiden uusimisen painopisteenä on pidetty verkoston kuntoa, mikä vähentää mittarin ohi tapahtuvaa vedenkäyttöä sekä myös viemäriverkostoon ohjautuvien hulevesien määrää. Työn haasteena on työn kalleus ja henkilöstön rajallisuus.

Kiinteistöjen myyntiä tehdään koko ajan. Kaupunkikehitys pyrkii edelleen parantamaan myynnin tehokkuutta. Talouden kannalta vuoden 2024 aikana on myyty myös joitakin vuokratontteja, joista saatu tulo tasapainottaa tonteista saatuja tuloja.

Metsien kokonaisuuden osalta ympäristöpäällikkö on päivittänyt metsästrategiaa ja päivitys on tarkoitus saada valmiiksi syksyn 2024 aikana. Tämän jälkeen kaupunkikehitys käynnistää valtuustoaloitteissakin nostetut toimet metsäsuunnitelman ja siihen liittyvien

tarkastelujen osalta tehtäväksi opinnäytetyönä. Tavoite on että työ saadaan käyntiin viimeistään vuoden 2025 alusta.

Investointien osalta todetaan että kaupunkikehitys kehittää prosessejaan koko ajan niin, että myös laatutekijä voitaisiin jatkossa huomioida. Kaupunkikehitys pyrkii parantamaan investointien edistymistä mm. vuosikellojen avulla.

Kaupunkikehitys kuitenkin myös muistuttaa että isojen investointien pitkä käsittelyaika asettaa määrällisiä haasteita kaikkien investointien läpiviennille. Tämä näkyy erityisesti silloin, jos edelliset isot investoinnin venyvät eikä henkilöstöllä ole resursseja ottaa uusia investointeja työnalle.

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta.

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA						
	TP2022	TA2023	MTA2023	TP2023	Tot -% TP/MTA	Poikkeama, €
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	138 190	138 000	138 000	111 569	80,8	-26 431
Sisäiset toimintatuotot	895	0	0	4 939	0,0	4 939
Toimintakulut	-403 998	-509 909	-509 909	-486 155	95,3	23 754
Sisäiset toimintakulut	-29 179	-33 030	-33 030	-32 116	97,2	914
Toimintakate	-294 093	-404 939	-404 939	-401 763	99,2	3 176
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	0	0	0	0	0,0	0
Muut laskennalliset kustannukset	-42 002	-50 472	-50 472	-36 152	71,6	14 320
Tehtävän kokonaiskustannukset	-336 095	-455 411	-455 411	-437 915	96,2	17 496

Ympäristölautakunnan alaisessa toiminnassa vuoden 2023 ulkoiset toimintatuotot laskivat 26 431 euroa ja ulkoiset kulut laskivat 23 745 euroa muutettuun talousarvioon nähden. Toimintakate (ulkoiset + sisäiset) oli 3 176 euroa parempi kuin muutettu talousarvio.

Valtuustotason toiminnalliset tavoitteet toteutuivat vain osittain. METSO-suojelualueet perustettiin, mutta kestävän kehityksen metsäsuunnitelman laatiminen jäi selvitystasolle. Uudenmaan liitosta saatiin uudet syksyllä laaditut toimintaohjeet metsäsuunnitelman toteuttamiseen, joiden mukaan metsäsuunnitelman päivittämistä tullaan jatkamaan. Kehityshankkeista Lohikalat Karjaanjoelle –hanke eteni suunnitelmien mukaisesti. Haja-asutusalueen jätevesien käsittelyä edistettiin ylläpitämällä jätevesineuvontahankkeen nettisivuja, Rautapäivien neuvontapisteellä sekä tarjoamalla neuvontaa puhelimitse ja sähköpostitse. Jätevesijärjestelmien uusimiseen tai niiden rakentamiseen liittyviä päätöksiä tehtiin muutamia.

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Ympäristölautakunnan osalta talous on toteutunut suunnitellusti.

Tarkastuslautakunta toteaa, että ympäristölautakunnan toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet muilta olennaisilta osiltaan hyvin, mutta huomauttaa, että kaupunki on tilannut ja saanut metsäsuunnitelman jo ennen tilikauden 2022 alkua. Suunnitelman osalta ei ole tilinpäätöksen 2023 tietojen mukaan ei edelleenkään ole ryhdytty toimenpiteisiin.

Ympäristölautakunnan vastaus:

Metsien kokonaisuuden osalta ympäristöpäällikkö on päivittänyt metsästrategiaa ja päivitys on tarkoitus saada valmiiksi syksyn 2024 aikana. Tämän jälkeen kaupunkikehitys käynnistää valtuustoaloitteissakin nostetut toimet metsäsuunnitelman ja siihen liittyvien tarkastelujen osalta tehtäväksi opinnäytetyönä. Tavoite on että työ saadaan käyntiin viimeistään vuoden 2025 alusta.

Sisäinen valvonta

Kaupunginhallitus on arvioinut sisäisen valvonnan nykytilaa ja raportoi tilinpäätöksessä 2023 seuraavasti

Arvio on kaupunkitasoisesti tehty asteikolla heikko - tyydyttävä – kohtalainen - hyvä - erittäin hyvä. Kaupunkitasoisesti voidaan todeta arviona sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta seuraavaa:

- Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen – kohtalainen (haasteisiin on puututtu johtamisen keinoin)
- Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus – kohtalainen (talouden johtamisessa ja seurannassa haasteita, asiaan on puututtu).
- Riskienhallinnan järjestäminen – hyvä (sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on laadittu ja hyväksytty maaliskuussa 2023). Käytännön toiminnassa valvonta toteutuu hyvällä tasolla.
- Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta – hyvä
- Sopimustoiminta – kohtalainen (yhtenäiset toiminnan käytännöt selkeinä haasteina, keskitetty valvonta ja seuranta on osin puutteellista, resurssihaaste)
- Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä – kohtalainen/hyvä (haasteet lähinnä yhteisten kaupunkitasoisten ohjeiden noudattamisessa)

Tämän kokonaisarvioinnin lisäksi lautakunnat ovat tehneet arvioinnin lautakuntakohtaisesti.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Karkkilan kaupungin sisäinen valvonta on pääosin kohtalaisella tai hyvällä tasolla. Kehittämiskohteet on tunnistettu ja ne huomioitu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen laadinnassa ja toiminnan kehittämisessä.

Karkkilan kaupungin sisäinen valvonta tuottaa melko hyvän varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain ja hyvän hallintotavan noudattamisesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä. Sisäisen valvonnan toimivuutta tulee kuitenkin edelleen kehittää etenkin riskienhallinnan ja sisäisen tarkastuksen osalta.

Vuoden 2023 aikana Karkkilan kaupungin päätöksistä on tehty jonkin verran valituksia ja oikaisuvaatimuksia.

Taloudellisesti merkittävä riski sisältyy oikeusprosessissa riita-asiaan Rudus Oy:n kanssa.

Kaupunginhallitus käsitteli (29.5.2023) kevään 2023 aikana esille tullutta koulujen pankkitiliasiaa ja päätti, että tilinpäätöksen toimintakertomukseen lisätään teksti stipendivarojen toimintakäytännöstä, joka on tullut tietoon.

Selvisi, että koulujen käytössä oli pankkitilejä, jotka eivät ole kaupungin hallintosäännön ja sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti avattuja. Tilitapahtumia ei ollut kirjattu

kaupungin kirjanpitoon, kuten olisi kuulunut. Pankkitilit ja mahdolliset käteisvarat siirrettiin kaupungin pankkitilille ja stipendivarat käsitellään jatkossa toimeksiantojen varoissa ja muut tapahtumat kirjataan kunkin koulun toiminnan tilitapahtumina. Pankkitilit lopetettiin määräyksen mukaisesti. BDO Oy teki asiasta tarkastuksen.

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta toteaa, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta on vuonna 2023 tapahtunut kehitystä hyvään suuntaan ja ohjeita on ajantasaistettu vastaamaan nykytilannetta.

Tarkastuslautakunta kehottaa kaupungin johtoa kiinnittämään erityistä huomioita ohjeiden saattamiseksi kaupungin koko henkilökunnan tietoisuuteen ja huolehtimaan ohjeiden asianmukaisesta noudattamisesta.

Tarkastuslautakunta suosittelee kiinnittämään erityistä huomioita myös kaupungin tietoturva-asioihin ja sen asianmukaisuuteen osana riskienhallintaa.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kuten tarkastuslautakunta toteaa kannanotossaan, Karkkilan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuutta on kehitetty. Maaliskuussa 2023 kaupunginhallitus hyväksyi uuden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Ohje on jalkautettu toimialojen ja yksiköiden käyttöön. Johtajistossa ja esihenkilöinfossa ohjeen tarkoitusta ja käyttöä on ohjeistettu ja korostettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tärkeyttä. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta on osa johdon ja esihenkilöiden toteuttamaa arjen johtamistyötä. Johto ja esihenkilöt vastaavat siitä, että heidän alaisessaan toiminnassa olevat viranhaltijat ja työntekijät ovat tietoisia ja huolehtivat ohjeiden asianmukaisesta noudattamisesta.

Tietoturva-asiat ovat osa Karkkilan kaupungin riskienhallintaa. Tietoturva nähdään usein teknisenä kokonaisuutena, jonka perustana ovat tietojärjestelmät. Koska järjestelmiä käyttävät kaupungin viranhaltijat ja työntekijät, henkilöstöllä on suuri merkitys tietoturvakulttuurin luomisessa ja ylläpitämisessä. Tietoturva on kaupunkiorganisaation yhteinen asia, johon kuuluu teknisten mekanismien ohella myös arkipäiväisiä asioita. Tietoturvaan liittyvistä asioista informoidaan kaupungin intrassa. Henkilöstölle annetaan asiaan perehdytystä henkilöstöinfossa.

Henkilöstö

Kaupungin palveluksessa oli 31.12.2023 yhteensä 380 henkilöä, eli voimassa olevien työ- ja virkasuhteiden määrä on pysynyt muuttumattomana tilanteeseen 31.12.2022 nähden.

Henkilömäärä 31.12.2023	Määrä
Kaupunkikehitys	55
Johtaminen, elinvoima ja konsernipalvelut	24
Sivistys ja hyvinvointi	301
Kaikki yhteensä	380

Vuoden 2023 lopussa vakinaisessa virka- tai työsuhteessa oli 249 henkilöä ja vuotta aiemmin 243. Määräaikaisessa palvelussuhteessa oli 131 henkilöä, kun vuotta aiemmin 125. Pääosa lisäyksestä selittyy sivistys ja hyvinvointi -toimialan vuoden vaihteen sijais- tarpeella. Työllistettyinä kaupungin palkkalistoilla oli 6 henkilöä, 6 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Palvelussuhteen laatu	Määrä
Määräaikainen työsuhteinen	60
Oppisopimussuhteinen	3
Tuntiopettaja	36
Työllistetty	6
Työsuhteisen sijainen	2
Vakinainen	249
Viran väliaikainen hoitaja	24
Kaikki yhteensä	380

Terveysperusteiset poissaolot

Karkkilan kaupungin työntekijä/viranhaltija oli vuoden 2023 aikana terveysperusteella poissa työstä keskimäärin 17,0 kalenteripäivää. (Vuonna 2022 yhteensä 16,3 kalenteripäivää). Sairauspoissaoloista 35 % oli 4–29 päivän pituisia poissaoloja, kun lyhyiden, alle neljän (4) päivän poissaoloja poissaoloista oli 26 %. (Vuonna 2022 vastaavat prosentit olivat 46,5 ja 24,7).

Seuraavat diagnoosiryhmät olivat 6 suurinta vuonna 2023:

- Mielen terveyden ja käyttäytymisen häiriöt 24,4 %
- Tuki- ja liikuntaelinten sekä sidekudoksen sairaudet 21,7 %
- Hermoston sairaudet 15,3 %
- Muut 11,7 %
- Sairauslommat ilman diagnoosia (hoitajan kirjoittamat) 7,7 %
- Hengityselinten sairaudet 7,2 %

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta toteaa, että sairauspoissaolojen keskimääräisenä laskennallisena kustannuksena pidetään yleisesti 350 euroa / päivä. Karkkilan kaupungin henkilöstön sairauspoissaoloja on vuonna 2023 ollut yhteensä noin 6 460 päivää (380 henkilöä x 17 päivää), jonka laskennallinen kustannus on noin 2,261 miljoonaa euroa.

Lisäksi huomionarvoinen asia on, että suurimmat syyt sairauspoissaoloille ovat Karkkilan kaupungissa mielen terveyteen liittyviä.

Tarkastuslautakunta kehottaa kaupungin johtoa panostamaan voimakkaasti sairauspoissaolojen ennaltaehkäisevään toimintaan ja henkilöstön työhyvinvointiin.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kuten strategiakortin 7 vastauksessakin todetaan: Henkilöstön hyvinvointiin panostetaan mm. esihenkilökoulutuksilla ja käytössä on varhaisen välittämisen -malli. Tiedottamiseen on panostettu, syksyllä 2024 käynnistettiin säännölliset henkilöstöinfot, jotka tallennetaan ja ovat näin jokaisen työntekijän saavutettavissa. Yksiköt voivat itsenäisesti suunnitella omat työhyvinvointipäivät ja jokaiselle työntekijälle on tarjolla myös liikunta- ja kulttuuripalveluihin epassirahaa. Lisäksi henkilöstöllä on maksuton mahdollisuus ohjattuun liikuntaan sekä kuntosalin käyttöön. Esihenkilöiden tehtävänä on huolehtia alaisensa henkilöstön hyvinvoinnista ja seurata tilannetta. Kehityskeskusteluissa myös työhyvinvointiin liittyvät asiat tulee käsitellä. Kaupungilla on tarjolla erittäin laajat ja kattavat työterveyshuollon palvelut. Lisäksi tehtäväkuvauksien päivittämiseen kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota.

Karkkila
Högfors